

Vergaderjaar 2022–2023

31 793

Internationale klimaatafspraken

32 813

Kabinetsaanpak Klimaatbeleid

Nr. 251

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR KLIMAAT EN ENERGIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 juli 2023

Op 15 juni is het proces richting een nieuwe EU-klimaatdoel voor 2040 van start gegaan met het advies van de EU Scientific Advisory Board on Climate Change. Een nieuw EU klimaatdoel voor 2040 is een belangrijke stap op weg naar een klimaatneutrale Unie (uiterlijk) in 2050. Deze brief schetst de hoofdlijnen van het advies, en de vervolgstappen in het proces.

EU-doel voor 2040 en samenhang met mondiale klimaatambitie

De EU Klimaatwet schrijft voor dat de Europese Commissie uiterlijk zes maanden na de eerste Global Stocktake van het Parijs Akkoord met een voorstel moet komen voor een 2040-doel. De eerste Global Stocktake vindt in december dit jaar plaats bij COP28. De EU Klimaatwet vereist dat een nieuw doel voor 2040 gebaseerd moet zijn op een gedetailleerd Impact Assessment, waarbij rekening wordt gehouden met de uitkomst van de Global Stocktake en de voortgang in het klimaatbeleid binnen de Unie en op lidstaatniveau. Samen met het voorstel voor een nieuw EU doel voor 2040 publiceert de Commissie een indicatief broeikasgasbudget¹ voor de periode 2030–2050 op basis van de beste beschikbare wetenschappelijke kennis. Voor de vaststelling van de bijdrage van de EU aan de mondiale doelen is een separate tijdlijn. Een nieuw EU NDC (*Nationally Determined Contribution*) voor 2035/2040 moet formeel 9 tot 12 maanden voorafgaand aan COP30 eind 2025 worden ingediend. Het is daarom belangrijk dat de Commissie vroeg in 2024 met haar Impact Assessment en voorstel komt.

Wetenschappelijk advies over EU broeikasgasbudget en 2040 doel

Op 15 juni heeft de EU Scientific Advisory Board on Climate Change (ESABCC) een adviesrapport uitgebracht over een nieuw Europees

¹ Het EU koolstofbudget is uitgedrukt als broeikasgasemmissies die naar verwachting in die periode zullen worden uitgestoten zonder de Parijs-doelstellingen in gevaar te brengen.

klimaatdoel voor 2040 en het EU broeikasgasbudget voor 2030–2050. De wetenschappers in de ESABCC stellen een bandbreedte voor een nieuw EU 2040-doel voor op basis van een aantal uitgangspunten, namelijk haalbaarheid («feasibility») en beginselen voor rechtvaardigheid voor een eerlijke EU bijdrage («fair share»)² aan het beperken van de opwarming van de aarde tot 1,5 graad. Uit meer dan 1000 wetenschappelijke klimaatscenario's is daartoe een selectie gemaakt van scenario's met het uitgangspunt dat de 1,5 graad doelstelling niet of nauwelijks (tijdelijk) wordt overschreden en met realistische geofysische, technologische, en sociaal-culturele aannames. Met het oog op haalbaarheid is ook rekening gehouden met milieurisico's en uitdagingen rondom de opschaling van groene technologie.

Uit deze wetenschappelijke analyse volgt het advies om het EU broeikasgasbudget tussen 2030–2050 te limiteren tot 11–14 Gt. Daar zou een 2040-doel van netto 90–95% reductie t.o.v. 1990 bij passen. Hierbij wordt aangetekend dat de toepassing van verschillende rechtvaardigheidsbeginselen voor een nog hogere doelstelling pleit dan wat praktisch haalbaar is. De ESABCC adviseert dan ook om voor de bovenste limiet van de bandbreedte te gaan als EU en om steun te geven aan en samen te werken met landen buiten de EU om dit tekort op te vullen.

De ESABCC heeft verschillende transitiepaden ontwikkeld om invulling te geven aan de EU-doelstelling voor 2040. Die transitiepaden leunen op de reductie van energie- en grondstoffenverbruik, de opschaling van groene technologieën, of een combinatie daarvan en verschillen in de mate waarin ze kunnen bijdragen aan andere beleidsdoelen (zoals zelfvoorzienendheid in de energievoorziening). Alle beoordeelde transitiepaden hebben een aantal zaken gemeen, zoals grootschalige elektrificatie, vrijwel volledige uitfasering van kolen tegen 2030 en aardgas tegen 2040, forse energiebesparing en een flinke reductie van niet CO₂-emissies. Ik zie uit naar een nadere analyse van de ESABCC in de tweede helft van dit jaar van een mogelijke beleidsmix op Europees niveau om daaraan invulling te geven.

Met de nationale Klimaatwet stuurt het kabinet op zogeheten puntdoelen, een emissiereductiedoel in een specifiek jaar. Het is in de nationale Klimaatwet niet gespecificeerd wat het emissiebudget voor Nederland is over meerdere jaren heen. Ik heb in antwoord van vragen van het lid Teunissen toegezegd te verkennen of de introductie van een zogeheten koolstofbudgetbenadering als onderdeel van de nationale Klimaatwet zinvol is. Het rapport van de ESABCC zal ik daarbij betrekken. Hierover zal ik u na de zomer per brief informeren.

Nederlandse inzet in het verdere proces EU 2040 doel

De Europese Commissie is nu eerst aan zet om met een voorstel te komen. Dat voorstel wordt begin 2024 verwacht samen met het Impact Assessment. Daarbij moet de Commissie rekening houden met het advies van de ESABCC. Het EU-doel voor 2040 moet een ambitieuze en logische stap zijn naar een klimaatneutrale Unie uiterlijk in 2050. Het nieuwe doel moet in lijn zijn met internationale toezeggingen en voortbouwen op de voortuitgang die al is geboekt in het klimaatbeleid. Belangrijk is dat het nieuwe doel op wetenschappelijke inzichten en de uitkomst van de Global Stocktake gebaseerd is.

² De ESABCC heeft verschillende invalshoeken in kaart gebracht over hoe een eerlijke bijdrage («fair share») moet worden gedefinieerd (o.a. juridisch perspectief, *equity*, historische emissies of consumptiecijfers).

Het kabinet is blij dat het ESABCC-rapport rekening houdt met wat nodig is en wat haalbaar is.

De Minister voor Klimaat en Energie,
R.A.A. Jetten